

Vymezení událostních předmětů po slovesech *have* a *take* a jejich překladové ekvivalenty

Diplomová práce, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky
Praha, září 2012

Diplomová práce Jany Křístkové je příspěvek k řešení problematiky anglických událostních předmětů po slovesech *have/take*. Jedná se o verbonominální konstrukci, která se skládá ze sémanticky vyprázdněného slovesa a událostního předmětu. Ze sémantického hlediska je tato dvoučlenná konstrukce jednou jednotkou, což dokazuje parafráze, ve které je konstrukce s událostním předmětem nahrazena jedním plnovýznamovým slovesem beze změny významu, přičemž toto sloveso má stejný tvar jako předmět ve verbonominální konstrukci. Tato verbonominální konstrukce však v češtině neexistuje. Cílem práce je zkoumat české překladové ekvivalenty této konstrukce a ověřit, zda tato konstrukce v češtině odpovídá převážně jednomu slovesu; všimnout si vidu českého slovesa, a v neposlední řadě zkoumat použití determinátorů a modifikátorů, které v českých překladech ve většině případů odpovídají příslovečnému určení. Autorka navazuje na svoji bakalářskou práci, přičemž v teoretické části se zaměřuje na důkladné teoretické vymezení této verbonominální konstrukce. Teoretická část práce (kapitola 2) se věnuje popisu této konstrukce z hlediska formálního a sémantického. Autorka nejdříve předkládá shrnutí značně nejednotné terminologie užívané jak pro celou verbonominální konstrukci s událostním předmětem, tak pro její jednotlivé části (tj. sloveso a předmět). Následně se přiklání k termínům „light verb“ (lehké sloveso), „eventive object“ (událostní předmět) a „expanded predicate“ (rozšířený predikát). Tato dvoučlenná konstrukce, která je ze sémantického hlediska jednou jednotkou, je v dalších kapitolách podrobně popsána. Nejprve je definováno lehké sloveso, které je sémanticky vyprázdněné a k významu věty přispívá minimálně. Dále autorka definuje obecně předmět přímý a nepřímý; poté přistupuje k podrobnému popisu událostního předmětu. Ten je charakterizován jako sémantický podtyp předmětu přímého, který je realizován deverbativním substantivem, který nese ve verbonominální konstrukci význam. Nakonec přistupuje k popisu rozšířeného predikátu jako celku. Po krátkém historickém vývoji této konstrukce následuje shrnutí formálních a sémantických vlastností rozšířeného predikátu. Autorka správně upozorňuje na fakt, že realizace této konstrukce mohou být různé a tvoří jakousi škálu od centrálních po okrajové případy. V závěru teoretické části se věnuje funkcím verbonominální konstrukce a shrnuje rozdílné přístupy k této konstrukci.

Metodologicky je práce založena na získání 279 příkladů této konstrukce a jejich překladových ekvivalentů získaných pomocí paralelního korpusu Intercorp. Kapitola 3 popisuje excerpci příkladů včetně potíží vzniklých během excerpcce. V kapitole 3.2.1 jsou přehledným způsobem vymezeny formální vlastnosti konstrukce a testy, které musely konkrétní příklady splňovat, aby byly zahrnuty do analýzy. Zajímavá je kapitola 3.2.2, kde autorka shrnuje problematické případy, se kterými se při excerpci setkala, a kde zdůvodňuje svoji interpretaci sporných příkladů. Do analýzy byly zahrnuty pouze příklady umožňující parafrázi jedním slovesem, které má totožnou formu s daným událostním předmětem.

Kapitola 4 se věnuje vlastní analýze obou sloves. Je třeba ocenit jasné strukturování jednotlivých podkapitol, dílčí analýzy jsou vždy doplněny přehlednými tabulkami. Příklady jsou analyzovány z hlediska frekvence, sémantiky událostních předmětů, jejich determinace / modifikace a překladových ekvivalentů. Studie Jany Křístkové je přínosná v několika směrech: přináší nová zjištění týkající se především sémantiky událostních předmětů. Sémantickou klasifikaci událostních předmětů

uvedené ve studii Steinové a Quirka autorka obohacuje o několik dalších kategorií (např. emociální stav/postoj). Dále analýza ukázala, že konstrukce s událostním předmětem se nevyskytuje pouze s neurčitým členem, repertoár determináčních prostředků vyskytujících se s událostním předmětem je daleko širší. Při zkoumání překladových ekvivalentů byl potvrzen původní předpoklad, že v češtině tato konstrukce nejčastěji odpovídá jednomu slovesu (66% u *have*, 73% u *take*), přičemž překlad pomocí slovesa a nominálního členu se vyskytl ve 29% případech s *have* a ve 23% případech s *take*.

Poznámky k jednotlivostem:

- str. 35 – př. 67a 68 – bylo by vhodnější uvést jiný příklad ilustrující FSP (př. 54-55). Tyto příklady neilustrují rozdílné rozložení výpovědní dynamičnosti, ale spíše syntaktické důvody pro užití verbonominální konstrukce („think“ nemůže být užito intransitivně -podobně jako u př. 58)

Závěr: Předložená práce Jany Křístkové je pečlivě vypracovaná, teoreticky a materiálově podložená studie přinášející řadu nových poznatků. Její závěry týkající se popisu událostních předmětů se jistě mohou stát východiskem pro další výzkum v této oblasti. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *výborně*.

PhDr. Gabriela Brůhová, Ph.D.

V Praze 3.9.2012